

PUNTA

PUNTA

PUNTA

Curs de valencià inicial A2 de la Universitat d'Alacant i *Información*

1

Universitat
d'Alacant

Et donem la benvinguda a *Punt per punt*, un curs de valencià de nivell inicial A2, que publicarà el diari *Información* en 18 fascicles setmanals. Es tracta d'un curs per a autoaprenents, amb exercicis autocorrectius i propostes d'activitats orals, i innovador des del punt de vista pedagògic.

Punt per punt és un curs de valencià que ensenya a fer, és a dir, que ajuda l'aprenent a usar la llengua des d'un primer moment i l'encoratja a continuar avançant. Les explicacions gramaticals ocupen un lloc secundari respecte al que considerem principal: que l'aprenent trobe en el valencià una llengua atractiva, útil i fàcil d'aprendre.

Cada fascicle de *Punt per punt* està concebut a partir de la conjugació dels verbs més usats. És a dir: «del verb a la frase i de la frase al text». Així, acomplim alhora dos objectius: el primer, ressaltar que conjugar correctament és la base per a adquirir un domini fluid en qualsevol llengua; el segon, proporcionar a l'aprenent les eines per a comunicar-se des d'un primer moment.

Punt per punt té molt present el tipus de destinatari a qui ens dirigim: lectors i lectores d'un diari en paper, que poden optar per realitzar el curs completament, per interessar-se ocasionalment per algun fascicle o per resoldre algun exercici com qui resol un passatemps. Hem volgut tindre en compte tota eixa diversitat en la confecció de cada fascicle. Esperem satisfer les teues expectatives. Comencem?

Fascicle 1. El verb *ser* en present

Jo **sóc**
Tu **eres**
Ell o ella **és**
Nosaltres **som**
Vosaltres **sou**
Ells o elles **són**

Què pots fer amb el verb *ser*?

1 Pots presentar-te i dir el teu nom:

-Hola. Tu **eres** Mònica, veritat? Molt de gust. Jo **sóc** Joan, ella **és** Neus i ell **és** Pere.

Això també ho pots fer amb el verb *dir-se*:

-Hola. A tu **et diuen** Mònica, veritat? Molt de gust. A mi **em diuen** Joan, a ella **li diuen** Neus i a ell **li diuen** Pere.

Mira com funciona el verb *dir-se*:

A mi **em diuen**
A tu **et diuen**
A ell o a ella **li diuen**
A nosaltres **ens diuen**
A vosaltres **vos diuen**
A ells o elles **els diuen**

Saps com es diu el teu nom en valencià? Ací et donem una llista amb els més habituals, a vore si trobes el teu:

Àgueda, Aitana, Albert, Alexandre, Alfons, Alícia, Amèlia, Andreu, Anna, Antoni, Arnau, Artur, Assumpció, Baltasar, Beatriu, Bernat, Blanca, Carles, Caterina, Cèlia, Consol, Daniel, David, Dèlia, Dionís, Dolors, Eduard, Empar, Enric, Ernest, Esperança, Ester (o Esther), Eugeni, Fàtima, Ferran, Francesc, Gaspar, Gemma, Glòria, Guillem, Hèctor, Helena (o Elena), Ignasi, Immaculada, Inés, Iolanda, Irene, Isabel, Jaume, Jesús, Joan, Joaquim, Jordi, Josep, Judit, Júlia, Laia, Laura, Lúcia, Llorenç, Lluc, Lluís, Manel, Marc, Maria, Mariola, Mercè,

Miquel, Mireia, Mònica, Montserrat, Narcís, Nicolau, Noèlia, Núria, Olga, Oliver, Ot, Patrícia, Pau, Pere, Pilar, Rafel, Ramon, Raquel, Raül, Remei, Ricard, Robert, Roger, Rosa, Roser, Salvador, Sebastià, Sílvia, Sofia, Teresa, Tomàs, Verònica, Vicent, Víctor, Violeta, Xavier.

T'has fixat que alguns noms de dona, com *Alicia*, *Cèlia* o *Sílvia* duen accent? I que, en canvi, *Maria* o *Sofia* no en duen? Això és perquè, en valencià, les vocals *ia* (i també *ie*, *io*, *ua*, *ue*, *uo*) van sempre en síl·labes separades. Per això, *Noèlia* és una paraula esdrúixola (i estes paraules s'accentuen sempre), mentre que *Maria* és plana acabada en vocal *i*, per tant, no s'accentua.

Per a més informació, consulta el *Vocabulari de noms de persona* de l'Acadèmica Valenciana de la Llengua:

<http://www.avl.gva.es/data/colleccions/Col-lecci---Onom-stica--/S-rie--Antropon-mia-/Vocabulari-de-noms-de-persona/content/Document/NOMS.pdf>

ORAL

Exercici 1.

Selecciona almenys cinc persones del teu voltant (els teus familiars, les teues amistats...) i intenta traduir els seus noms al valencià.

Exercici 2.

Transforma estes oracions utilitzant el verb *ser* en comptes del verb *dir-se*.

Exemple: Al meu amic li diuen Joan. > *El meu amic és Joan.*

a) Crec que et conec: a tu et diuen Maria?
Crec que et conec: _____

b) A mi em diuen Julià. Molt de gust.
Jo _____

c) Una pregunta: a vosaltres vos diuen Núria i Anna?

d) Sabies que a nosaltres ens diuen Sergi i Ramon?

2 Pots dir quina és la teua professió:

-Jo **sóc** llaurador, Neus **és** professora i Pere **és** arquitecte. Tu **eres** bombera, veritat?

Ací tens una llista dels principals oficis. Els coneixes tots?

actor-actriu
administratiu-administrativa
advocat-advocada
arquitecte-arquitecta
aturat-aturada
ballarí-ballerina
bibliotecari-bibliotecària
biòleg-biòloga
bomber-bombera
botiguer-botiguera
cambrer-camblera
cantant
carnisser-carnissera
carter-cartera
conserge
cuiner-cuina
dentista
dependent-dependenta
dibuixant
electricista
enginyer-enginyera
escriptor-escriptora
estudiant
farmacèutic-farmacèutica
forner-fornera
funcionari-funcionària

fuster-fustera
infermer-infermera
informàtic-informàtica
jardiner-jardinera
jutge-jutgessa
lampista
llaurador-llauradora
manyà-manyana
mestre-mestra
metge-metgessa
modista
músic-música
obrer-obrera
patisser-pastissera
pediatre-pediatra
periodista
perruquer-perruquera
pescater-pescatera
pescador-pescadora
pintor-pintora
policia
psicòleg-psicòloga
psiquiatre-psiquiatra
professor-professora
sabater-sabatera
sastre-sastressa
taxista
tècnic-tècnica
traductor-traductora
venedor-venedora
veterinari-veterinària

Saps que ens podem referir a l'ofici de *lampista* amb altres tres paraules més? Són *llanterner-llanternera*, *llander-llander* i *fontaner-fontanera*.

Saps que per a dir que tens un treball també pots usar la paraula *faena*? *Estic molt content, m'han donat faena en Carmencita!* Esta mateixa expressió (*tindre faena*) ens serveix per a dir que tenim moltes coses per fer: *Hui no baixaré a jugar, que tinc molta faena.*

Has vist com fem la forma femenina a partir del masculí?

- Per regla general, afegim *-a* (o *-na* si acaba en vocal accentuada) sobre la forma en masculí (*pintor-pintora*, *ballarí-ballerina*). En alguns casos, es produeixen lleugeres variacions (*mestre-mestra*, *advocat-advocada*).
- En uns quants oficis, les formes en femení es fan afegint les terminacions *-essa* (*metgessa*, *jutgessa*) o *-òloga* (*psicòloga*, *biòloga*).
- Hi ha un grupat d'oficis que són igual en masculí i en femení (*cantant*, *modista*).

Per a saber el significat de cada ofici i com és la forma en femení, pots consultar el *Diccionari Normatiu Valencià* de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua:

<http://www.avl.gva.es/lexicval/>

ORAL

Exercici 3.

Per a continuar sabent com són els teus coneguts, fes ara cinc frases per a dir-nos a quin ofici es dediquen. Si vols, intenta afegir més informació, com fem en l'exemple:

Pere és conserge en un institut.

3 Pots dir d'on eres:

–Jo **sóc** novelder, Neus **és** alcoiana i Pere **és** il·licità. Tu **eres** alacantina, veritat?

Per a dir d'on eres, pots usar gentilicis com en la frase anterior o bé l'estructura [de + població]:

–Jo **sóc** de Novelda, Neus **és** d'Alcoi i Pere **és** d'Elx. Tu **eres** d'Alacant, veritat?

Si et fixes bé, la preposició *de* en valencià es converteix en *d'* si després ve una paraula que comença amb vocal: *d'Agost, d'Altea, d'Asp, d'Elda, d'Ibi, d'Ondara, d'Orba, d'Oriola, d'Utiel...*

Ací tens una llista amb un bon grapat de poblacions valencianes:

Ademús, Agost, Agullent, Aigües, Aiora, Alacant, Albaida, Albocàsser, Alcoi, l'Alcora, Aldaia, Alfafar, Almassora, Altea, Altura, Alzira, Anna, Asp, Banyeres de Mariola, Benassal, Benicarló, Benicàssim, Benidorm, Benigànim, Benissa, Bétera, Biar, Borriana, Bunyol, Burjassot, Busot, Callosa d'en Sarrià, Callosa de Segura, Calp, el Campello, Canals, Canet d'en Berenguer, Carcaixent, Castalla, Castelló de la Plana, Castelló de la Ribera, Castelló de Rugat, Castielfabib, Catarroja, Cirat, Cocentaina, Cofrents, Crevillent, Dénia, Elda, l'Eliana, Elx, Ènguera, Faura, el Fondó de les Neus, el Fondó dels Frares, la Font de la Figuera, Forcall, Gandia, Guardamar de la Safor, Guardamar del Segura, Ibi, Lliria, Manises, Moixent, Monòver, Montanejos, Montfort, Morella, Muro, Mutxamel, Navarrés, Novelda, la Nucia, Oliva, Onda, Ondara, Onil, Ontinyent, Orba, Oriola, Orpesa, Pedralba, Pedreguer, Pego, Peníscola, Petrer, Picassent, el Pinós, la Poble de Vallbona, Polop, Relleu, Requena, Riba-roja, la Romana, Sagunt, Saix, Sant Joan, Sant Vicent del Raspeig, Santa Pola, Sella, Sogorb, Sueca, Tàrbena, Tavernes Blanques, Tavernes de la Valldigna, Teulada, Tibi, la Torre de les Maçanes, Torreblanca, Torrent, Torrevella, Utiel, València, la Vall d'Almonesir, la Vall de Gallinera, la Vall de Laguar, la Vall d'Uixó, el Verger, la Vila Joiosa, Vilafranca, Vila-real, el Villar, Villena, Vinaròs, Xàbia, Xàtiva, Xelva, Xest, Xiva, Xixonona.

Saps situar-les en el mapa del País Valencià? Segur que els gentilicis t'ajuden a fer-ho! A continuació et donem alguns dels principals gentilicis valencians. Comprova si està el teu!

Saps que *valler* és un gentilici que fa referència a cinc poblacions:

Tavernes de la Valldigna, la Vall d'Almonesir, la Vall de Gallinera, la Vall de Laguar i la Vall d'Uixó? I *castellonenc* a tres: Castelló de la Plana, Castelló de Rugat i Castelló de la Ribera?

T'has fixat que t'hem oferit tots els gentilicis només en masculí? Això és perquè volem mostrar-te una característica pròpia del valencià:

- Quan la forma masculina acaba en consonant, fem el femení afegint *-a*: *agoster* > *agostera*, *alzireny* > *alzirenya*, *castellonenc* > *castellonenca*. Observa que si eixa consonant és una *-t*, en femení se sol convertir en *d*: *biarut* > *biaruda*, *iberut* > *iberuda*. Això també ocorre habitualment amb els participis dels verbs o altres adjectius: *cansat* > *cansada*, *partit* > *partida*, *humit* > *humida*.

- Quan la forma masculina acaba en vocal accentuada, fem el femení afegint *-na*: *alacantí* > *alacantina*, *alcoià* > *alcoiana*, *il·licità* > *il·licitana*, *valencià* > *valenciana*.

Per a més informació, consulta *Els gentilicis valencians* de l'Acadèmica Valenciana de la Llengua:

http://www.avl.gva.es/va/documents-normatius/minide_stacado/01/document/Gentilici.pdf

Exercici 4.

Relaciona estos oficis amb les tres paraules característiques que apareixen en la segona columna:

a) Arquitecte o arquitecta	1) Aigua, aixeta, clau anglesa
b) Cambrer o cambrera	2) Classe, alumnat, lliçó
c) Fuster o fustera	3) Edifici, plans, casa
d) Llanterner o llanternera	4) Fusta, martell, serra
e) Manyà o manyana	5) Gat, gos, conill
f) Metge o metgessa	6) Malaltia, medicina, pastilla
g) Professor o professora	7) Pany, clau, forrellat
h) Veterinari o veterinària	8) Safata, bar, cervesa

ORAL

Exercici 5.

Ara que ja has traduït al valencià el nom de cinc persones conegudes, construeix una frase amb cada una per a dir-nos d'on són, seguint el model de l'exemple:

Pere és crevillentí, és a dir, és de Crevillent.

Exercici 6.

Saps relacionar estos gentilicis amb la població a què es refereixen? Intenta-ho!

banyerut	Elx
benicassut	Énguera
castallut	Castalla
colivenc	Canet d'en Berenguer
contestà	Banyeres de Mariola
fontí	Cocentaina
il·licità	Saix
saixenc	Tibi
sellard	la Vila Joiosa
tiber	Requena
torrudà	Benicàssim
viler	Onil
enguerí	la Font de la Figuera
requenenc	Sella
caneter	la Torre de les Maçanes

4 Pots dir com és la teua manera de ser o el teu aspecte físic:

-Jo **sóc** tranquil, Neus **és** activa i Pere **és** optimista. Tu **eres** molt simpàtica, veritat?

-Jo **sóc** baixet, Neus **és** alta i Pere **és** guapo. Tu **eres** molt jove, veritat?

T'ofereim una llista amb un grapat d'adjectius (i els seus contraris) que et poden servir per a dir com eres:

- actiu-apàtic
- alegre-seriós
- alt-baixet
- amable-desagradable
- atrevit-prudent
- divertit-avorrit
- espavilat-sompo
- faener-gandul
- guapo-lleig
- intel·ligent-curt d'enteniment
- interessant-dessubstanciat
- jove-vell
- optimista-pessimista
- ordenat-desordenat
- prim-gros
- silenciós-sorollós
- simpàtic-antipàtic
- somador-realista
- tranquil-nerviós...

T'has fixat que...?

- Generalment, si un adjectiu acaba en *-t*, fa el femení amb *d*: *atrevida, divertida, espavilada, ordenada...* Però no sempre: *alta, baixeta i curta*.

- L'adjectiu *lleig* es converteix en *lletja* en femení i en *lletjos-lletges* en plural.

- *Nerviós, seriós, silenciós, sorollós* i tots els adjectius similars funcionen igual, de manera que fan *nerviosa-nerviosos-nervioses*. En canvi, *gros* dobla la *esse*: *grossa-grossos-grosses*.

- L'adjectiu *tranquil*, *tranquils* s'escriu amb *l·l* en femení: *tranquil·la, tranquil·les*.

ORAL

Exercici 7.

Tria els 5 adjectius que millor creus que et defineixen a tu i també a les 5 persones de les quals ens has parlat en els altres exercicis. Mira l'exemple:

Pere és alegre, actiu, divertit, desordenat i un poc nerviós.

Exercici 8.

Canvia el gènere (del masculí al femení o al revés) de totes les paraules d'estes frases. Vés amb compte amb els adjectius!

Exemple: *El meu amic és enginyer > La meua amiga és enginyera*

a) El jutge del nostre cas és un home molt seriós.

b) Ells són els xics oriolans que viuen amb mi.

c) Els nous mestres de l'escola són suecans.

d) La venedora baixeta és simpàtica i faenera.

e) La teua germana és molt tranquil·la i divertida.

f) En la pel·lícula, este actor és un famós biòleg.

Exercici 9.

Ompli els buits amb la forma adequada del present del verb *ser*:

a) Els teus fills _____ molt actius, no paren quiets mai!

b) Pere i jo _____ de fora i no coneixem el poble.

c) Hola, em diuen Judit i _____ la vostra professora.

d) Maria, tu _____ molt atrevida, no tens por de res.

e) Si no vos coneixen, digueu que _____ els jardiners.

f) La teua companya de pis _____ molt amable.

Solucions:

Exercici 2

- a) Crec que et conec: tu eres Maria?
- b) Jo sóc Julià. Molt de gust.
- c) Una pregunta: vosaltres sou Núria i Anna?
- d) Sabies que nosaltres som Sergi i Ramon?

Exercici 6

banyerut (Banyeres de Mariola), benicassut (Benicàssim), castallut (Castalla), colivenc (Onil), contestà (Cocentaina), fontí (la Font de la Figuera), il·licità (Elx), saixenc (Saix), sellard (Sella), tiber (Tibi), torrudà (la Torre de les Maçanes), viler (la Vila Joiosa), enguerí (Énguera), requenenc (Requena), caneter (Canet d'en Berenguer)

Exercici 4

a3, b8, c4, d1, e7, f6, g2, h5

Exercici 8

- a) La jutgessa del nostre cas és una dona molt seriosa.
- b) Elles són les xiques oriolanes que viuen amb mi.
- c) Les noves mestres de l'escola són suecans.
- d) El venedor baixet és simpàtic i faener.
- e) El teu germà és molt tranquil i divertit.
- f) En la pel·lícula, esta actriu és una famosa biòloga.

Exercici 9

a) són, b) som, c) sóc, d) eres, e) sou, f) és

Autoria:

Juli Martínez Amorós (coordinador), Rosa Anna Guijarro Contreras i Irene Mira Navarro

Maquetació: Jesús Àngel López Ramón | www.masuno.es

Correu electrònic: puntperpunt@ua.es

Una iniciativa del Servei de Llengües de la Universitat d'Alacant i Informació